

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, zastoupeného Mgr. Anetou Kovářovou, advokátkou, sídlem Nádražní 24, Semily, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, sídlem Masarykova 31, Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 11. 2020, č. j. 42728/20/ 5200-10423-709175, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 3. 1. 2022, č. j. 59 Af 4/2021 - 64,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Anetě Kovářové, advokátce, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **4 114 Kč**. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného. Krajský soud žalobce vyzval k zaplacení soudního poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč, na což žalobce reagoval žádostí o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů. Na výzvu soudu předložil vyplněné prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech.

[2] Krajský soud usnesením ze dne 24. 5. 2021, č. j. 59 Af 4/2021 - 47, osvobození žalobci nepřiznal a zástupce mu neustanovil. V odůvodnění uvedl, že žalobce nesplnil podmínky

pro přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť jím poskytnuté informace o majetkové situaci nejsou úplné. Žalobce uvedl, že veškerý jeho majetek je nezákonně obstaven a je na něj nařízena exekuce, nemůže s ním proto volně disponovat, a do prohlášení o majetkových poměrech jej proto nezahrnul. Soud konstatoval, že nařízení exekuce či výkonu rozhodnutí na majetek větší hodnoty by mohly mít vliv na rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků, nicméně je to právě soud, nikoliv žalobce sám, který tyto okolnosti posoudí. Žalobce v prohlášení vůbec neuvedl, o jaký majetek větší hodnoty se jedná, nesdělil ani v jakém rozsahu a pro jaké dluhy je jeho majetek postižený exekucí, natož aby tuto skutečnost doložil. Existenci v prohlášení uvedených dluhů žalobce neprokázal, u pohledávky ve výši cca 10 milionů Kč ani neuvedl, kdo má být jeho věřitelem. Soud proto vyhodnotil žalobcem uvedené informace jako neúplné a neprokázané.

[3] Kasační stížnost proti tomuto usnesení byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2021, č. j. 10 As 251/2021 - 16. Krajský soud následně usnesením ze dne 18. 11. 2021, č. j. 59 Af 4/2021 - 58 opětovně vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku, a to ve lhůtě 15 dnů od doručení usnesení. Usnesení bylo žalobci doručeno dne 9. 12. 2021, patnáctý den lhůty pro zaplacení soudního poplatku připadl na 24. 12. 2021 (den pracovního klidu), konec lhůty se proto posunul na první následující pracovní den 27. 12. 2021.

[4] Dne 27. 12. 2021 obdržel krajský soud faxové podání žalobce, v němž na základě tvrzeného nového skutkového stavu a zásadní změny jeho majetkových poměrů opětovně žádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Žalobce uvedl, že žalovaný dne 15. 9. 2021 nařídil daňovou exekuci k vymožení údajného nedoplatku 8 148 660 Kč včetně příslušejícího úroku z prodlení ke dni 10. 9. 2021 ve výši 5 518 653 Kč a exekučních nákladů ke dni nařízení exekuce ve výši 273 346 Kč, celkem 13 940 659 Kč, jakož i úroku z prodlení z částky 8 148 660 Kč od 11. 9. 2021 do zaplacení, a to 3 exekučními příkazy příkázáním pohledávky ze všech účtů žalobce (KB, ČSOB, FIO) a 3 exekučními příkazy prodejem nemovitých věcí žalobce (na LV XA, LV XB, LV XC). Závěrem žalobce uvedl, že z opatrnosti vylepuje zapůjčené kolkové známky v celkové hodnotě 3 000 Kč s tím, že současně žádá o vrácení 3 000 Kč.

[5] Krajský soud usnesením ze dne 3. 1. 2021, č. j. 59 Af 4/2021 - 68, řízení zastavil pro nezaplacení soudního poplatku. V odůvodnění usnesení konstatoval, že nová žádost o osvobození neobsahuje žádné nové relevantní skutečnosti svědčící o změně majetkových poměrů žalobce. Existenci daňové pohledávky ve výši 8 148 660 Kč i dle jeho slov nezákonné exekuce zmínil již v předchozí žádosti. V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu proto soud znovu o žádosti žalobce nerozhodoval.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Proti usnesení o zastavení řízení podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[7] Stěžovatel tvrdí, že žádost o osvobození od soudních poplatků ze dne 27. 12. 2021 podal důvodně a včas, neboť se tak stalo na základě změny jeho majetkových poměrů v důsledku nově dne 15. 9. 2021 žalovaným vydaných 6 exekučních příkazů pro „údajnou“ pohledávku ve výši cca 14 milionů Kč a pro „údajné“ úroky z prodlení ve výši cca 8 milionů Kč. Od 11. 9. 2021 byla nařízena exekuce postihující jeho nemovité věci i všechny jeho účty, na kterých byla také s výjimkou zákonem nepostižitelné části provedena. Stěžovatel, který je ve vážném zdravotním stavu a od 20. 5. 2019 v trvající pracovní neschopnosti, tak zůstal zcela bez příjmů a možnosti úhrad nezbytných léků a základních životních potřeb. V žádosti ze dne 27. 12. 2021 navíc byly vylepeny vypůjčené kolkové známky. Krajský soud žádost účelově nevyřídil.

[8] V doplnění kasační stížnosti zaslaném ustanovenou zástupkyní stěžovatel poukázal na skutečnost, že v řízení před Nejvyšším správním soudem byl od soudních poplatků

pokračování

osvobozen, a jeho poměry by tak měly být s ohledem na zásadu legitimního očekávání zhodnoceny stejně. Krajský soud se s nově tvrzenými skutečnostmi nevyřadil dostatečně. Jeho argumentace, že již v předchozím podání byly exekuce zmíněny, neobstojí, neboť nově nařízená exekuce postihla všechny stěžovatelovy prostředky a dosahovala takové výše, že ji stěžovatel nemohl nikterak uspokojit. Bylo tedy nad jeho možnost soudní poplatky uhradit. Krajský soud měl o stěžovatelově žádosti rozhodnout. V případě, že by setrval na svém názoru o nedůvodnosti osvobození, mohl se stěžovatel bránit kasační stížností. Takto však soud zcela popřel stěžovatelovo právo na spravedlivý proces.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[10] Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] Dle § 36 odst. 3 věty první s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků.*

[12] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře konstantně zastává názor, že o opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku v rámci jednoho řízení je soud povinen rozhodnout jen v případě, že tato žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, zejména došlo-li ke změně poměrů účastníka řízení (viz např. rozsudek ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 67, na který odkázal též krajský soud či judikatura shrnutá v odstavci [7] usnesení ze dne 17. 2. 2021, č. j. 7 Afs 199/2020 - 81).

[13] Stěžovatel v projednávané věci namítá, že jeho žádost ze dne 27. 12. 2021 tuto podmínku splňovala, krajský soud o ní měl proto rozhodnout.

[14] Nejvyšší správní soud námitku neshledal důvodnou. Krajský soud v usnesení o zastavení řízení vysvětlil, že stěžovatelem uvedené skutečnosti v žádosti ze dne 27. 12. 2021 nepovažuje za nové okolnosti či změnu poměrů, neboť již v první žádosti stěžovatel uváděl, že na jeho majetek jsou nařízeny exekuce, ostatně byl to dle jeho slov důvod, proč svůj majetek do prohlášení neuvedl. Nejvyšší správní soud se s posouzením provedeným krajským soudem ztotožňuje. Stěžovatel tvrdil, že na jeho majetek jsou nařízeny exekuce již v první žádosti. V opakované žádosti sice stěžovatel uvedl, že žalovaný nově nařídil daňovou exekuci k vymožení údajné pohledávky ve výši cca 14 milionů Kč, ovšem i pokud by se skutečně jednalo o okolnosti nové, stejně jako v první žádosti tyto skutečnosti ve svém podání ze dne 27. 12. 2021 nijak nedoložil. Nelze proto vytknout krajskému soudu, že takové nedoložené tvrzení nepovažoval za relevantní změnu majetkových poměrů.

[15] Ze stěžovatelem zasláného faxového podání vyplývalo, že tuto písemnost zasílá soudu taktéž poštou (v záhlaví podání formulace „*per post + per fax 485 238 320**“). Poštovní zásilka s tímto podáním sice obsahovala také vydané exekuční příkazy, na které stěžovatel v žádosti odkazoval a výpisy ze stěžovatelových bankovních účtů s jejich zůstatkem, ovšem z textu podání nebylo vůbec patrné, že by stěžovatel svá tvrzení jakkoliv dokládal či že by poštou zasílané podání mělo obsahovat jakékoliv přílohy. Podání odeslal žalobce poštou až dne 30. 12. 2021 a soudu došlo dne 3. 1. 2021, tedy tentýž den, který soud řízení zastavil, nemohl na ně proto již žádným způsobem reagovat.

[16] Odkazuje-li stěžovatel na zásadu legitimního očekávání v souvislosti se skutečností, že v řízení o kasační stížnosti byl od soudních poplatků osvobozen a byl mu ustanoven zástupce, je nutno zdůraznit, že se jednalo o rozdílné skutkové situace, neboť Nejvyššímu správnímu soudu stěžovatel, na rozdíl od krajského soudu, zaslal spolu s vyplněným formulářem o majetkových poměrech kopie exekučních příkazů, které osvědčovaly jak stěžovatelovy dluhy, tak stěžovatelem tvrzený exekucemi postižený majetek.

[17] Nelze přisvědčit ani stěžovatelově námitce o popření práva na spravedlivý proces, neboť rozhodnou otázkou, tedy zda měl krajský soud o stěžovatelově opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku rozhodnout, Nejvyšší správní soud posoudil v rámci přezkumu nyní napadeného usnesení o zastavení řízení. Pokud by dospěl k závěru, že krajský soud měl povinnost o opakované žádosti rozhodnout, zrušil by jako nezákonné usnesení o zastavení řízení a věc mu vrátil zpět k dalšímu řízení, v němž by soud o žádosti v souladu se zákonem rozhodl.

[18] Stěžovatel dále namítal, že jeho žádost ze dne 27. 12. 2021 obsahovala vylepené kolkové známky.

[19] Z nálezu Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 2535/18, vyplývá, že je-li platba soudního poplatku prováděna kolkovými známkami, pro zachování lhůty pro zaplacení soudního poplatku postačí poslední den lhůty předat kolkové známky k poštovní přepravě.

[20] V projednávané věci ovšem stěžovatel poslední den lhůty zaslal soudu pouze telefaxové podání, tedy kopii (scan) originálu, na kterém byly kolkové známky vylepeny. Toto originální podání obsahující kolkové známky podal stěžovatel k poštovní přepravě až 30. 12. 2021 (soudu bylo doručeno dne 3. 1. 2022), tedy po uplynutí lhůty pro zaplacení soudního poplatku.

[21] V dané věci nelze uvažovat o aplikaci § 37 odst. 2 s. ř. s., dle kterého *podání obsahující úkon, jímž se disponuje řízením nebo jeho předmětem, lze provést písemně, ústně do protokolu, popřípadě v elektronické formě. Bylo-li takové podání učiněno v jiné formě, musí být do tří dnů potvrzeno písemným podáním shodného obsahu nebo musí být předložen jeho originál, jinak se k němu nepřihlíží*, a dovozovat, že telefaxové podání bylo do tří dnů potvrzeno písemným podáním stejného obsahu. Způsob placení soudního poplatku upravuje § 8 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, který je speciální právní úpravou vůči obecným pravidlům týkajícím se podání účastníků řízení zakotveným v soudním řádu správním. Dle § 8 odst. 3 a 4 zákona o soudních poplatcích se poplatky platí na účet soudu, případně poplatky, které nejsou vyšší než 5 000 Kč, lze platit kolkovými známkami.

[22] Kolková známka je ceninou, jejíž hodnotu lze připsat pouze neznehodnocenému originálu, nikoliv jeho kopii. Zaplatit soudní poplatek tak lze pouze originály kolkových známek. Z toho vyplývá, že platbu soudního poplatku kolkovými známkami lze provést pouze nalepením na určitý fyzicky existující dokument (srov. § 3 vyhlášky č. 383/2010 Sb., o kolkových známkách, který upravuje jejich používání) a odevzdáním buď osobně na podatelnu soudu či zasláním tohoto fyzického dokumentu prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. U posledně uvedeného způsobu postačí, je-li zásilka obsahující vylepené kolky poslední den lhůty podána k poštovní přepravě. To se však v projednávané věci nestalo, stěžovatel dokument s kolkovými známkami odeslal až dne 30. 12. 2021, tedy po uplynutí lhůty k zaplacení soudního poplatku. Krajský soud proto řízení správně zastavil.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí ani z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

pokračování

[24] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

[25] Stěžovateli byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2022, č. j. 6 Afs 23/2022 - 37, ustanovena zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Aneta Kovářová, advokátka. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 a 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal zástupkyni odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Protože zaměstnavatelka zástupkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů o částku 714 Kč odpovídající této dani. Celkem se tedy jedná o částku 4 114 Kč, jež jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[26] Nejvyšší správní soud advokátce nepřiznal odměnu za úkon spočívající v převzetí a přípravě zastoupení, ačkoliv si ji nárokovala, neboť tento úkon je spojen s doložením první porady s klientem, případně s nahlédnutím do spisu [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu; srov. setrvalou judikaturu správních soudů, např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 6. 2002, č. j. 6 A 722/2000 - 35, usnesení NSS ze dne 4. 12. 2007, č. j. 9 Azs 145/2007 - 53, a ze dne 23. 7. 2008, č. j. 2 Azs 50/2008 - 64, nebo rozsudky NSS ze dne 25. 5. 2017, č. j. 8 Azs 124/2015 - 37, bod 24, a ze dne 18. 6. 2020, č. j. 7 Azs 101/2020 - 42, bod 24]. Ustanovená zástupkyně však neprokázala (ani netvrdila), že proběhla první rada s klientem, ani nenahlížela do spisu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2022

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu